

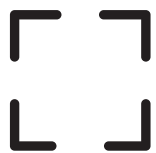
INFOGRAFIKOS

FOKUSAS (FOCUS)

Atsakomybės apribojimas:

Europos Komisijos parama šio leidinio leidybai nereiškia, kad ji patvirtina jo turinį, kuris atspindi tik autorių požiūrį, ir Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateiktos informacijos panaudojimą.

FOKUSAS

PATYČIŲ FORMOS

TIESIOGINĖS PATYČIOS

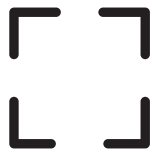
Pasireiškia fiziniu smurtu (stumdymu, smūgių sudavimu, spardymu kojomis, aukos asmeninio turto žalojimu...) arba žodiniu smurtu (įžeidinėjimais, grasinimais, gąsdinimais, šantažu...).

NETIESIOGINĖS PATYČIOS

Galutinis netiesioginių patyčių tikslas - izoliuoti auką, apšmeižti ją, pakenkti jos socialiniams santykiams tiek interneto bendruomenėse, tiek realiame gyvenime.

ELEKTRONINĖS PATYČIOS

Elektroninės patyčios pasireiškia tada, kai bauginimo ar smurto veiksmai vykdomi skaitmeninėmis ryšio priemonėmis arba internetu.

FOKUSAS

Visoms patyčių formoms būdingi šie požymiai:

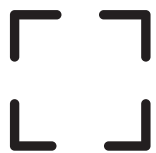
TIKSLINGUMAS

BAUGINANČIŲ VEIKSMŲ
PASIKARTOJIMAS IR
TĘSTINUMAS LAIKUI
BĖGANT

ASIMETRIJA TARP
NUSIKALTĒLIO IR AUKOS

Galutinis tikslas visada yra psichologinis (net prieš fizinį) aukos bauginimas, kuris kartojasi ilgą laiką ir sukuria nuolatinį priekabiavimo ir prievartos modelį.

Kai asmuo tampa taikiniu internetinėje erdvėje, galima kalbėti apie elektronines patyčias. Kaip ir tradicinės patyčios, elektroninės patyčios yra laikui bėgant pasikartojanti patyčių ir priespaudos forma, kurią vykdo asmuo ar žmonių grupė prieš kitą, tariamai silpnesnį asmenį.

FOKUSAS

PATYČIOS VS ELEKTRONINĖS PATYČIOS

PATYČIOS

Tai dažniausiai apima paauglius, priklausančius tai pačiai bendraamžių grupei (klasės grupė, biuras, jaunimo centrai...).

Paprastai užgauliotojas - tai žmogus, kuris yra dominuojantis, valdingas, įsakmus.

Užgauliotojas yra žinomas patyčių aukai.

Patyčios apsiriboja tam tikra aplinka, kurioje dažnai lankosi skriaudėjas ir auka.

Patyčios vyksta tam tikromis akimirkomis, kai skriaudėjas ir auka yra kartu (mokykloje, darbe, einant namo...).

Su kontekstu susijusi dinamika (mokykla, darbas...) gali apriboti patyčių veiksmus.

Skriaudėjas savo poreikį dominuoti tarpasmeniniuose santykiuose išreiškia tiesiogiai bendraudamas su auka..

Aukos reakcija ir patyčių pasekmės yra akivaizdžios ir matomos skriaudėjui.

Skriaudėjas yra linkęs išvengti atsakomybės, smurtinius veiksmus perkeldamas į juokų lygmenį.

ELEKTRONINĖS PATYČIOS

Įtraukti gali būti jaunimas ir suaugusieji iš viso pasaulio.

Dėl interneto anonimiškumo elektroniniu skriaudėju gali tapti bet kas.

Elektroniniai užgauliotojai gali būti anoniminiai ir kviesti kitus anoniminius „draugus“ dalyvauti patyčiose, kad asmuo nežinotų, su kuo bendrauja;

Elektroninėms patyčioms naudojama medžiaga gali būti platinama visame pasaulyje.

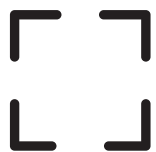
Agresyvi komunikacija gali vykti 24 valandas per parą

Elektroniniai skriaudėjai turi didelę laisvę internete daryti tai, ko negalėtų daryti realiame gyvenime.

Elektroninis užgauliotojas suvokia save kaip nematomą, nes jį saugo ekranas.

Aukos reakcijos yra fiziškai nutolusios nuo elektroninio skriaudėjo, kuris jų nemato ir todėl nesuvokia savo veiksmų pasekmių.

Susidūręs su savo veiksmų pasekmėmis, elektroninis užgauliotojas patiria beveik asmenybės skilimą: jo veiksmų pasekmės priskiriamos jo sukurtam „vartotojo profiliui“, o tai, kas vyksta internete, laikoma neturinčiu jokio ryšio su realiu gyvenimu.

FOKUSAS

ELEKTRONINIŲ PATYČIŲ POŽYMAI

INVAZINĖS

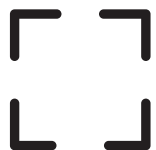
SKRIAUDĖJAS GALI PASIEKTI
SAVO AUKĄ BET KURIUO
METU IR BET KURIOJE
VIETOJE

NUOLATINĖS

MEDŽIAGA INTERNETE GALI
IŠLIKTI ILGĄ LAIKĄ IR BET
KADA VĖL ATSIKRAUTI
INTERNETE

IŠSKLAIDYTOS

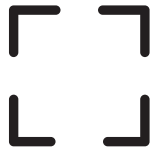
JOS GALI TURĖTI BEGALINĘ
AUDITORIJĄ: ŽMONIŲ, KURIE
GALI TAPTI ELEKTRONINIŲ
PATYČIŲ LIUDININKAIS, GALI
BŪTI NERIBOTAS SKAIČIUS

FOKUSAS ELEKTRONINĖS PATYČIOS IR NEAPYKANTOS KALBA

Neapykantos kalba - tai skaitmeniniame pasaulyje vis dažniau pasitaikantis reiškinys: šiuo terminu vadinami visi smurtiniai, grasinantys, nepagarbūs žodiniai veiksmai, kuriais sukuriama priešiška atmosfera ir apskritai aplinka, nepalanki bet kokioms mažumoms (todėl jie priskiriami tiksliniams nusikaltimams). Internetas, pokalbių kambariai ir socialiniai tinklai tapo tokio elgesio vešėjimo vieta. Nors smurtinis žodinis elgesys egzistavo visada, internetas nėra neutralus ir daro įtaką šiam reiškiniui. UNESCO 2015 m. ataskaitoje nurodo keturias ypatybes, skiriančias neapykantą neprisijungus prie interneto nuo neapykantos internete: parašyto teksto pastovumas, nenuspėjamas sugrįžimas skirtingose vietose ir formomis, anonimiškumas ir tarptautiškumas, t. y. tos pačios ypatybės, kuriomis pasižymi ir elektroninės patyčios.

Kai internete taikiniu tampa vienas asmuo, tai galima vadinti elektroninėmis patyčiomis. Paprastai patyčių ir elektroninių patyčių aukas tyčiotojai pasirenka dėl to, kad jos turi vieną ar daugiau neapykantos kalboje nurodytų ir diskriminuojamų savybių: neatitinkantį „standartų“ kūną, negalią, seksualinę orientaciją, lytinę tapatybę, tautybę ar socialinę klasę. Todėl gali egzistuoti ryšys tarp elektroninių patyčių, nukreiptų prieš vieną asmenį, ir piktybinių išankstinių nuostatų, kurias skriaudėjas yra įgijęs, paveiktas ir kurstomas plačiai paplitusios neapykantos kalbos, susijusios su mažumomis.

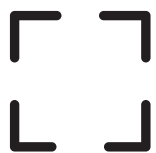

FOKUSAS

NEDRAUGIŠKO BENDRAVIMO MANIFESTAS

Chartija, kurioje išvardyta dešimt stiliaus principų, kaip pagerinti elgseną internete.

1. VIRTUALUS YRA REALUS	2. ESATE TAI, KĄ KOMUNIKUOJATE	3. ŽODŽIAI FORMUOJA MINTIS	4. IŠKLAUSYKITE PRIEŠ PRADĖDAMI KALBĖTI	5. ŽODŽIAI YRA TILTAS
Internetė sakau ir rašau tik tai, ką drįstu pasakyti asmeniškai.	Mano pasirinkti žodžiai pasakoja apie tai, kas esu: jie atspindi mane.	Skiriu tiek laiko, kiek reikia, kad išreikščiau tai, ką galvoju.	Niekas nėra visada teisingas, net ir aš. Aš klausausi sąžiningai ir atvirai.	Žodžius renkuosi tam, kad suprasčiau, kad kiti suprastų mane, kad priartėčiau prie kitų.
6. ŽODŽIAI TURI PASEKMES	7. DALIJIMASIS YRA ATSAKOMYBĖ	8. GALIMA APTARTI IDĖJAS. ŽMONĖS TURI BŪTI GERBIAMI	9. ĮŽEIDIMAI NĖRA ARGUMENTAI	10. NET TYLA PERDUODA INFORMACIJĄ
Žinau, kad kiekvienas mano žodis gali turėti didelių ar mažų pasekmių.	Tekstais ir vaizdais dalinuosi tik juos perskaitęs, įvertinęs, supratęs.	Tų, kurie laikosi kitokių pažiūrų nei aš, nevadinu priešais, kuriuos reikia sunaikinti.	Nepripažįstu įžeidinėjimų ir agresijos, net palaikančių mano teiginius.	Kai geriausias pasirinkimas yra tylėti, aš tyliu.

FOKUSAS

KAIP PASIREIŠKIA ELEKTRONINĖS PATYČIOS?

SMURTINIAI GINČAI
INTERNETE, KURIUOSE
VARTOJAMI AGRESYVŪS IR
VULGARŪS ŽODŽIAI,
ĮTRAUKIANT KITUS
NAUDOTOJUS.

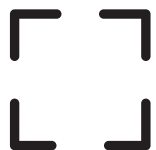
PAKARTOTINIS
ĮŽEIDŽIANČIŲ ŽINUČIŲ,
ĮŽEIDIMŲ IR
NEPAGEIDAUJAMO
TURINIO SIUNTIMAS.

PRIEKABIAVIMAS,
GRASINIMAI, DĖL KURIŲ
ŽMONĖS GALI BIJOTI DĖL
SAVO SAUGUMO.

RAŠYMAS NEMALONIŲ
KOMENTARŲ, APKALBŲ,
ĮŽEIDIMŲ, ŽINUČIŲ, KURIOS
GALI PAKENKTI AUKOS
REPUTACIJAI VIRTUALIOSE
IR REALIOSE
BENDRUOMENĖSE.

PRISIJUNGIMAS PRIE
AUKOS PASKYROS BE
JOS/JO SUTIKIMO, SIEKIANT
SIŪSTI ĮŽEIDŽIANČIAS
ŽINUTES JOS/JO
KONTAKTAMS ARBA
SKELBTI NEIGIAMĄ TURINĮ
JOS/JO VARDU.

KONFIDENCIALIOS,
PRIVAČIOS IR INTYMIOS
MEDŽIAGOS IR
INFORMACIJOS SKELBIMAS
VISIEMS PRIEINAMOJE
ATVIROJE ERDVĖJE.

FOKUSAS

DINAMIKA, ELGESYS IR VAIDMENYS PATYČIŲ ATVEJAIS

AUKA

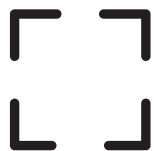
Patyčių aukos dažnai būna drovios, jautrios, nerimastingos ar neuztikrintos savimi, žemos savivertės ir patiriančios socialinių santykių sunkumų. Yra bendrų fizinių patyčių aukų bruožų, kurie rodo, kad šį reiškinį skatina išankstinis nusistatymas: atsvoris, per mažas svoris, negalia, priklausymas kitai etninei grupei. Dažniausiai aukos jaučia gėdą ir kaltę: jos mano, kad nusipelnė būti skriaudžiamos. Juos gali ištikti staigūs nuotaikų svyravimai, nerimo ar depresijos būsenos, emociniai ir psichosomatiniai sutrikimai.

SKRIAUDĖJAS

Tie, kurie tyčiojasi, dažnai tai daro norėdami pasijusti geresni, stipresni, populiariesni. Patyčios taip pat yra nesveikas būdas atkreipti į save dėmesį, ką nors gauti arba „nubausti“ žmogų, kuriam slapta jaučiamas pavydas. Dažnai besityčiojantys nesuvokia, kokią žalą daro, neturi tvirtų socialinių ir bendravimo įgūdžių ir daugiau ar mažiau sąmoningai „painioja“ patyčias su erzinimu. Jie dažnai yra arba yra buvę smurto liudininkais ar aukomis, todėl gali atkartoti toksišką dinamiką, kurią patyrė ar matė (jei patyrė fizinės bausmes, patyčios gali būti internalizavusios smurtą kaip galimybę, kaip priimtina strategiją konfliktams spręsti ir norimiems dalykams pasiekti).

KITI

Draugai, šeimos nariai, klasiokai, kolegos ar pažįstami vaidina svarbų vaidmenį nutraukiant smurto ratą. Atpažinti, kad artimas žmogus patiria sunkumų (požymiai ir pavojaus signalai: pasitraukimas iš santykių, nerimo ar depresijos būsenos, miego sutrikimai, prastesni mokymosi ir (arba) profesiniai rezultatai), yra pirmas žingsnis, padedantis aukai atsiverti ir apie tai pranešti.

FOKUSAS

NEAPYKANTOS PIRAMIDĖ

Piramidėje pastebima didėjanti smurto tendencija, kuri nuo pagrindo, kur aptinkame diskriminuojančias nuostatas, elgesį ir įsitikinimus, vis labiau blogėja, kol pasiekia viršūnę, kur aptinkame akivaizdų smurtą. Mažiau pavojingas elgesys apačioje palaiko ir įteisina elgesį viršuje, skatindamas neapykantos nusikaltimų plitimą.